

Mythologia, Venise, 1567 - VII, 04 : De Centauris

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[85\] : De Centauris](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 04 : De Centauris](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 05 : Des Centaures](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 04 : Des Centaures](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VII, 04 : De Centauris, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 18/09/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/901>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 214r°-215r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Centaures](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

bus sciretur; sed omnia quæcunq; grauia contingunt, sive sterilitas sit agerum, sive animalium pestilentia, sive immanitas monstrorum, vel propter neglectam religionem, vel propter hominum improbitatem consilio & prudenter Dei contingere: quamvis ita occulte aliquando sunt causa, ut videantur naturæ ductu potius, aut congressu aliorum, aut vario foliis motu, quam Dei voluntate & consilio contingere. nihil sit enim horum sine diuina voluntate. inde sit aliquando, ut que minentur sydera, ob Dei bonitatem evanescant; at que non fuerant ante visa & præcognita, nos repente invadant: cum omnia & iustæ, & consultæ, & certo Dei iudicio sunt. atque ut summatis dicam, nihil aliud per hæc significare voluerunt, nisi quod propter peccata veniunt aduersa: colendam scilicet Deorum immortalium esse religionem, quam nemo sine calamitatibus & impune neglexerit. at suac de Centauris dicamus.

De Centauris.

Cap. IIII.

Illa, que de Ixione superius explicata fuerunt, nos breuiores facient in Centaurorum explicatione. Dicuntur Centauri Nubis & Ixionis filii: quinati sunt ex illa nube, quam Ixion pro lunone comprescit. Di-
cti sunt autem Centauri, quasi Centuri, cum ~~sunt~~ pungo significet; quo-
niam primi hi omnium mortalium pugnare ex equis inuenierunt; apud quos Pelechronius framæ & calcaria reperit, quibus tardiores aut celestiores equi
frenarentur aut impellerentur. Hi Thessalæ populi fuerunt Pelii montis
accolz, agrestes planæ & implacidi & contumeliosi in omnes viri. grauis pu-
gna inter hos & Lapithas qui dicti sunt ita ab Apollinis & Stilbes Nymphæ
filio Lapitha, ut ait Posidonius, aliquando exorta est. Nam cum Pirithous
Deidamiam docens nuptias celebraret, quod affines essent Centauri Deida-
miz, illos etiam ad conouium conuocauit. Ita igitur simulac vino inca-
locerunt, & ipsam sponsam, & reliquas Lapitharum uxores petulantius autre
statæ, & violare denique conati sunt. Id Lapithis non ferentibus grauis pu-
gna in ipsa Regia committitur, multique ex Centauris in ea ceciderunt,
Theseo presentim adiuante Pirithoum, ut patet in scuto Hesiodi his carm.

Nol' ē de pugna heros nubis alij sunt
explicat dñi ab aucto. Spurcatoe unipilares
Antaei. Cithaeronis quædipites, prælazantes.
pilates demissus. Tropæo, lato auro.
Sorceri nymphae. Cyprianæ abbas tunc
diplopæ. xpius atropægi tuæsi: xanthæ.
auræpæt. Cyprianæ. In roris alij pilates:
Hic inerant Lapithæ pugnæ genus, inclyta pubes.
Cenea, Pirithoum; Dryantaq; & Hoplea circum
Pugnantes; circa Prolochum, Exadium, atq; Phalerum,
Mopsumq; Ampyciden Titaresion. hic quoque Theseus
Aegides aderat similis Diis ille supernis.
Aurea tela viris aderant, argentea membra.
Parte alia habebant Centauri deinde frequentes.

Ad extremum vero victoria penes Lapithas fuit, ac Centauri in fugam versi
de suis finibus pelluntur, ut videtur tellari Orpheus in Argonauticis;

Hhh 2 16

Mythologiae

*Leydi uulpius etiam pugnae
victoriam acerbitatem tuas agit.*

**Centauros cecinit, gens ut asperima bello:
Stultitiae penas Lapithis tamen inde dedere.**

- VI. Igitur à Lapithis Centauri nouas sedes sibi querere coacti sunt, & in regionem Perrhaeorum profecti ibi habitarunt, ut ait Ste. lib. 9. fuerunt huc insigniorum Centaurorum nomina, qui in ea pugna fuisse dicuntur; Abas, Arius, Aphidas, Atlylus, Amycus, Antimachus, Aphetus, Amydas, Atolus, Abryus, Arctus, Bromus, Bianor, Bretus, Braenor. Caneus, Chiron, Cyllarus, Cronius, Criton, Craneus. Dictis, Danis, Dyneus, Dryzalus, Dorpus, Dorylus, Demoleon. E: igippus, Eurytos, Eios, Eurynomus, Elopes, Emmachius, Enopion, Grynus, Grifheus. Herlinus Hippalus, Hylas, Helinus, Harpagus, Harmandio. Iubaeus, Iphicreus, Latreus, Lycteus, Lycus, Lycidas, Lycochthon. Moynchus, Mimas, Mermerus, Medon, Melneleus. Neffus, Nedon, Nycton. Odites, Ocelus, Orneus. Pholus, Perimedes, Pisenor, Picagmus, Phlegrus, Petreus, Pyretus, Praxion, Pzantor, Rhetus, Rpheus. Thaumai, Thereus, Thonius, Teleboas, Scipalus, Theroctonus, Silanthus, Theramon, Thurius. & Lapithis vero nonnullos recensuit Hesiod. in Clypeo, quamuis Centaurorum nonnulli, quia durum esset
- 20 & agreste genus erga omnes externos, vim Herculis senserunt, ut dictè fuit siquidem hi sagittis veneno hydræ infectis vulnerati se lauentes, Aniger illi minis aquam infecisse dicuntur, ita, ut vnde illa teterrimum odorem diu seruauerit: & pisces qui in eo flumine nascerentur esse essent inutiles. Sic vbi Neflius, & alii sepulti fuissent ex iis vulneribus non procul à Calydone, in colle, qui Taphosus fuit nuncupatus, grauissimus odor ad montis radice sus fundebatur, ac rabo simile quiddam manabat, ut ait Ste. lib. 9. Quæ de Centaurorum forma dicuntur, illa fabulosa sunt omnino, ut quæ de illorum ortu. alii igitur Ixionis filium Chironem fuisse tradiderunt, à quo originem duxerint Centauri: alii Saturnum cum Philyra Oceanis filia congregatum in-
- 30 quiunt cum imperaret Titanibus, mox cum ipsos Rhea deprehendisset, Saturnus ob pudorem se in equum vertit, vnde Chiron natus dicitur Hippocentaurus, omniumq; Centaurorum iustissimus, & splendentissimus, qui fuit Iasonis & Achillis pedagogus. illa igitur causa fuisse dicitur, cur Centauri geminam formam fortiti fuerint equinam scilicet a parte, humanam a matre. Quidam igitur putarunt inferiorem partem ad collum usque formam fuisse equinam, & à collo ventrem hominis consurgere, totamq; conspiciri superiori partem, ita ut equitantis hominis forma in faciem intueribus videatur. Quidam putarunt posteriores tantum pedes fuisse equinos, ut priores humanos, ut ait Paus. in Eliacis prioribus. At Lucretius lib. 5. neque hac, neque illa forma esse posuisse Centauros omnino contendit: quippe cù dux formæ simili esse non possint, quod omnia è certis sensibibus origines esse sit, atque in omnibus viam naturam præualeat: cum dux formæ diversæ paresque viribus simili esse non possint, quare ita inquit;
- Sed neque Centauri fuerant, nec tempore in illo
Eesse queunt duplice natura, & corpore bino,
Ex alienigenis membris compacta poterint.
Hinc illuc parvis ut non par esse potis sit.
- Cum Hercules benigne à Chirone aliquando fuisse hospitio acceptus, Chi**

ros breuitatem sagittarum Herculis admiratus eas contrectauit, quarū una dicatur in pedem Chiron's decidisse, quare ille dictus est ex eo vulnere fuisse mortuus, & ob eam iustitiam, Deorumque cultum inter sydera relatus. Achiles vero & Erasistratus nos interisse Chitonem ex illo vulnere inquiunt, sed centaurea herba, quam centaureū etiam vocant vulneri adhibita sanatū fuisse, quæ ab ipso postea ut inuentore viis eius herba fuit appellata. de qua ita meminit Virg. lib. 4. Georg. quam Centaureum vocavit;

Cecropiumq; thymum, & graueolentia centaurea.

At contra tetra absynthi natura, feriçq;

Centauri, sēdo periorquent ora sapore.

16

Est enim & amara, & grauiter olens illa herba. Quod si Centaurorum forma omnino in rebus humanis esse non posset, quæ causa antiquos compulit ad hęc ita fabulose contingenda? Patuit ut arbitror ex rebus Centaurorum gestis quid per hęc significare voluerunt. Nam in tam prodigiosa corporis forma, quæ humanitas, quæ iustitia, quæ temperantia, quæ pietas esse potuit? aut qui dimidium sui bellus tētērīma extiterit, quo pacto non in maximis difficultates ob sua flagitia illabatur, patriamque & facultates per summam turpitudinem relinquare cogatur? Verum quoniam suus est virtuti enīuscumque locus, potestq; vel in turpi forma aliquando inesse virtus, idcirco ob exigitatem eximiam Chiron fuit inter sydera receptus. Per 20 hęc igitur, quæ dicta sunt de Centauris, significare voluerunt antiqui, vino nonnullæ immoderatè indulgendum, neque cedendum cupiditatibus, neque manus in res alienas per vim iniiciendas, sed temperantia & iustitia in omnibus vīi conuenire; cauendosque esse illos, qui turpissimo sunt corpore, quoniam mores plerunque corpori sunt similes. At contra illum esse finem omnium improborum, ut patriam, facultates, penates, liberos, uxores relinquare cogantur, & extortis aliam patriam sibi per inopiam querant. At nunc de Cygno dicamus.

De Cygno,

Cap. V.

30

Cygnus vero qui fuit ab Hercule occisus, & in aum suū nominis postea mutatus, dicitur Marii fuisse filius: atque multi eodem nomine dicti sunt. Memorie prōdidit Iacchus Cygnum & Tenem quendam fuisse ab Achilles cęsum cum ad Troiam militaret, vt est in his; ex aliis dī inest per̄versus vñ Tροια, οὐδὲ τὸν κύνον τὸν τίτανα, τὸν διόνυσον κύνον, οὐδὲ διάκονον. Achilles cum ad Troiam militaret Cygnum & Tenem cecidit, verbo quidē Cygni, ac re ipsa Apollinis filium. Scriptum reliquit Paul. in Atticis Cygnū Ligurum fuisse Regem eorum, qui habitarunt in Gallia Transpadana laude militie discipline & artis clarum: qui cum mortuus esset, dicitur ab Apolline in aum suū nominis mutatus. At Lucianus in Dialogo, qui Cygnus inscribitur, Aſſessores fuisse Apollinis Cygnos commemorat, & amicos homines, musicæ peritos, qui cum mortui essent, furent in aues sui nominis mutati. Atque quamvis multe sint de Cygnis fabulæ conhæx, una tamen omnium fuit ratio fingendarum, afflentatio scilicet poetatum, qui nihil sibi nō licet arbitrii sunt, modo principum sue etatis gratiam aſcuparentur. Sic homines in Deos relati fuerunt; sic in varia animalium corpora cū ſequitate orationis perutuerunt. Quid ergo? ut demonſtrarent poetae optimi-

40

rum